

Andrus Kallastu

Muusikaliste parameetrite mudel helilooja töövahendina

Doktoritöö juhendajad Kerri Kotta ja Helena Tulve
Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia
Doktoritöö leidub lehel www.kallastu.ee

Kaunite kunstide filosoofia seminar
14.11.2013 Pärnu Kunstnike Maja

Uurimisprobleem

Millised on helilooja võimalused oma helikeele uuendamiseks?

Uuendamise eeldused: sisemine vajadus ja traditsiooni refleksioon (vrd Mikko Heiniö “Innovaation ja tradition idea”, 1984)

Eesmärk

Kirjeldada muusikaliste parameetrite mudelit kui helilooja ühte võimalikku vahendit oma helikeele teadlikuks uuendamiseks.

Meetod

**Refleksiivne analüüs muusikaliste
parameetrite mudeli rakendamises.**

Serialism

Serialism on tänase päeva definitiivse mõtlemise tähelepanekute ja aistingute universumi topoloogia, koordinaadistik, mis võimaldab kõige terviklikumate, süstemaatilisemate vahendite abil kirjeldada kõiki võimalikke kõlasündmusi ja -aistinguid. Seega ei dikteeri ta mingeid lahendusi, kuid annab instrumendid lahendusvõimaluste ja -variantide selgeks hindamiseks (Paavo Heininen: Sävellyksen opetus, 1992).

Muusikaline parameeter

Muusikaline parameeter on muusikalise entiteedi (objekti, sündmuse, seisundi, protsessi või printsiibi) suurus, mille väärtusi on võimalik hinnata ning mille väärtused määravad mingi kindla muusikalise entiteedi (objekti, sündmuse, seisundi, protsessi või printsiibi) või selle klassi.

Muusikaliste parameetrite klassifitseerimise võimalusi

- **Aeg kui muusikaline parameeter**
- **Liht- ja liitparameetrid**
- **Süntaktilised ja statistilised parameeterid**
- **Muusikalise struktuuri, füüsikalise heli ning muusika vastuvõtja taju seisukohalt primaarsed ja sekundaarsed muusikalised parameetrid**
- **Muusikaliste parameetrite jaotamine ruumi, aja, tämbri ja vormi valdkonda**
- **Muusikalised parameetrid, mille väärtusteks on “on” (“1”) või “ei ole” (“0”)**
- **Aktiivsed ja passiivsed muusikalised parameetrid**

Muusikaline entiteet

- **Konkreetsed ja abstraktsed muusikalised entiteetid**
- **Vaadeldavad ja vaadeldamatud (teoreetilised) muusikalised entiteetid**

Muusikalise parameetri väärtus

Muusika antroposprintsip:

**Võimalike helide kooskõla on
muusika vaid siis, kui inimene seda
muusikana tunnustab.**

***Andrus Kallastu parafras Brandon Carteri
poolt 1974. aastal sõnastatud ideest, mille
järgi universumi ehitus ja areng on täpselt
sellised, et seal saaks eksisteerida
inimene ehk antroposprintsipi.***

Muusikaliste parameetrite väärtuste skaalade tüübid

- **Nimetuste skaala ehk
nominaalskaala**
- **Järjestikskaala ehk ordinaalskaala**
- **Vahemikskaala ehk intervallskaala**
- **Suhteskaala**

**Vrd. Stanley Smith Stevens 1946: artikkel
“Mõõteskaalade teooriast” (“On the theory
of scales of measurement”)**

Mudeli mõiste

Mudel on mingi objekti struktuurselt sarnane esitus, tunnetatava objekti analoog, mis asendab (tavaliselt keerukamat) objekti tunnetusprotsessis. Seejuures on mudel kindlas vastavuses objektiga.

Mudel võib olla abstraktne (näiteks matemaatiline või sõnaline mudel või kirjeldus arvutis) või ainealine.

Mudel võib olla hüpoteesi või teooria komponent, samuti võib see ise olla hüpotees või teooria, kui ta pretendeerib sellele, et vastab mõnele objektile reaalsuses. Mudel võib olla sõna, väide, mõttekonstruktsioon, asi, ese, teooria, hüpotees, formaliseeritud keel vms.

Modelleerimine muusikas

- **Muusikaliste entiteetide mudel:** Muusika ajaloos on teoseid, mis põhinevad kas tervenisti või osaliselt mõne varasema teose mudelil, mis võib kujutada selle struktuuri, meloodilist või rütmilist põhimõtet, vormi või protsesse.
- **Muusikaliste parameetrite mudel:** Vrd. parameetriline mudel arhitektuuris: “Tavapärasest arhitektuuris ja projekteerimises on postid, talad, fermid, ukseid, aknad, seinad, räästad, vahelaed. Sellel [parameetrilise modelleerimise] juhul pigem luuakse uus struktuur, mida kirjeldatakse alguses matemaatilise mudelina. Tavaliselt luuakse kõigepealt mingi väike ühik, element, mis vormitakse meelepäraseks disainialemendiks selle paljundamise, kloonimise, moduleerimisega. Kui selleks on arhitektuurne objekt, siis peab sellel kindlasti veel konstruktiivne sisu olema, mis asja koos ja püsti hoiab. Seega hea arhitekti abivahend sellistele majadele või struktuuridele, kus eelistatakse vabamat vormi.” (Ra Luhse, 26.2.2013: e-kiri)

Andrus Kallastu
Tropus De profundis
Ansambel U:le 2013

Partituur on work in progress allalaetav lehel
www.kallastu.ee